تەكسەرۆ ـ زەرتتەۆدی كەڤنەن وریستەتۆ كەرەك

(باسی 2 ـ بەتتە)

ۆلكەندەكتك ۆلكەن ابزالدەلعی بار، ۆلكەندەكتك قیندەعی دا ۆلكەن بولادی. بۆگنده پارتیامز 98 میلیوننان استام پارتیا مۆشەسی، 5 میلیوننان استام نەگزگی ساتی پارتیا ۆیمی بار دۆنیە جۆزنندەگی ەك ٔمری ماركسیزمدەك بیلك باسندای پارتیا ـ عا اینالدی. بۆكل پارتیادا تەكسەرۆ ـ زەرتـ ـتەۆدی بارنشا وریستەتۆ ـــ قاي ـ قاشان دا ٔمری پارتیاعا عانا ٔتان قیـن ماسەلەلەردی شەشەتن سەرگەكتك پەن تاباندەلقتی ساقتاپ، "التنی قایتكەندە باستان ـ ایاق وریندۆعا بولادەعا" جاۆاپ قایتارۆدەك رەال قاجەتی. تەكسەرۆ ـ زەرتتەۆدی ەشكەرلەي، ەگجەي ـ تەگجەیلی وریستەتۆ ارقەلی ناقتی جاعدایدی ۆعسپ، ماسەلەلەردی تولق یەلەپ، ولقلقتاردی تەكسەرپ، پارىقتاردی تاۆپ، بەتالستی ایقنداپ، كومەمۆنیستك پارتیانك بیلك جۆرگزۆ زاڤدەلعی، سوتسیالیستك قۆرەلس زاڤدەلعی، ادامزات قوعامنك داموٚ زاڤدەلعی جوننده‌گی تانمدی ۆزدەكـ ـسز تەرەڤدەتپ، پارتیانی جاپپاي قاتاك باسقارۆ جۆیەسن اقاۆسزداندەرپ، پارتیانی جاپپاي قاتاك باسقارۆدەك ٔتۆرلی قزمەتتە ـرىنك اناعۆرلم ویداعداي ٔداۆر سیاتىن ایگلەۆنە، زاڤدەلقتی یگەرۆنە، جاسامپازدەققا باي بولۆنا مۆمكندەك جاساعاندا عانا، جاڤا داۆردەگی پارتیا قۆرەلسىنك جاڤا ۆلی ینجەنەریاسن ەشكەرلەي ەلگەرلەتپ، پارتیا ـ مزدەك باستان ـ ایاق جۆڤگوشا سوتسیالیزم ىستەرىنك پارمەندی باسشلق وزەگی بولۆنا مۆمكندەك جاساي الامز.

قۆنارلی توپراقتا تامر تارتقاندا عانا، جاپراق قاۆلاپ وسەدی؛ شندەقتی ٔس جۆزنەن نزدەگەنده عانا، نازاریا سولعۆرلم ایقىن بولادی. بۆكل پارتیادا تەكسەرۆ ـ زەرتتەۆدی بارنشا وریستەتۆ ـــ قزمەت ستیلىنده بۆرەلس جاساۆدەك، بۆقارامەن تعز بایلانس ورناتۆدەك، منده‌ت وتەۆ قا ـ بلەتىن جوعارەلاتۆدەك، جاۆاپكەرشلىك ار ـ قالاۆدی كۆشەیتۆدەك ٔونمدی جولی. امالیات ـــ اقیقاتتك نەگزی، تەكسەرۆ ـ زەرتتەۆ ـــ جەڤسكە جەتۆدەك ىرگە تاسی. تەكسەرۆ ـ زەرتتەۆدی اناعۆرلم ەشكەرد ـلەي، تڭعلقتی وریستەتكەن سایىن، حالىق بۆقاراسمەن ەتەنە بایلانستی سولعۆرلم ساقتاۆعا، تاماشا ستیلدی سولعۆرىم شڭداپ، قایراتتانا العا ەلگەرلەۆدەك قوزعاۆشی كۆشىن سولعۆرلم تاسقىنداتپ، ماركسیزمدەك ەرەن قابلەتتی سولعۆرلم ۆیرەنپ، ۆزدەكسز تاریح پەن حالقتك قالاۆنان شعاتىن تارتمدی جاۆاپ تاپسرۆعا بولادی.

(4)

ججیاك حاڤجوۆ قالاسی فۆیاك رایونی پارتیا مۆشەلەرىن، كادرلاردی ""كۆندىز كا ـ سپورىن نساندارىن ارالاۆ + كەشتە بۆقارا ـ مەن، كادرلارمەن اڭگىمەلەشۆ" سیاقتی فور ـ مالارمەن ساتلار، تۆرلەر بوینشا ٔبرىنشی شەپكە بارپ، تەكسەرۆ ـ زەرتتەۆ جۆرگزۆ ـ گە ۆیمداستردی؛ جیاڤشي شیڤگو اۆدانی "تور كوزدی جۆمس ایتۆ" ورنىن ورنالاس ـ ترپ، پارتیا مۆشەلەرىن، كادرلاردی الەۆ ـ مەتتك اۆماقتاردی ارالاپ، حالىق جاعدایىن، حالىق رایىن ۆعسپ، حالىق تۆرمسىنا قا ـ تستی ستەردی ویداعداي ىستەۆگە ۆیمە ـ داستردی؛ چیڤحاي "كەك كولەمده ارالاۆ، كەك كولەمده تەكسەرۆ ـ زەرتتەۆ، كەك كو ـ لەمده ٔبر ـ بردەن تەكسەرۆ، كەك كولەمـ ـده قامال الۆدی" وریستەتپ، تەڤز دەڤگە ـ ینەن بیكتىگی جوعاری، شارت ـ جاعدایی جاپالی جەرلەرگە بارپ، شارالاردی، ۆسـ ـنستاردی اقلداسپ العا قویدی؛ اۆىل شار ـ ۆاشلعی، اۆىل ـ قستاق مینیسترلىگی پارتیا مۆشەلەرىن، كادرلاردی توپقا ٔبولىپ 650 نەشە اۆداندا تەكسەرۆ ـ زەرتتەۆ وریستەتۆگە جـبـەرپ، اۆىل شارۆاشلىعی، اۆىل ـ قستاق، شارۆالار سالاسندای ٔتۆینندی قزمەتتەردەك وریستەتلۆ جاعدایىن، ٔدوپ كەلگەن ٔتۆینندی، قیىن مىندەتتەردی جانە شەشۆشی، كوكەي تەستی ماسەلەلەردی جۆـ ـیەلی رەتتەدی... نەگزگی تاقرىپتىق تاربیە باریسندا جەر ـ جەر، تاراۆلار، قالىك پارتیا مۆشەلەری مەن كادرلار جاپپاي ٔس جۆزنـ ـدەك جاعدایعا كىرىسپ، نەگزگی ساتىنی ەشكەرلەي ارالاپ، بۆقارامەن ەشكەرلەي ارا ـ لاسپ، ناقتی جاعدایدی یگەرپ، تامر ۆستاپ دیاگنوز قویپ، تەكسەرۆ ـ زەرتتەۆدەك داعدىعا اینالۆىن ەلگەرلەتتی.

تەكسەرۆ ـ زەرتتەۆدی ویداعـداي جۆرگزۆدە، ٔسوز جوق، بۆقارالىق لۆشیانعا تاباندی بولۆ كەرەك، بۆقارادان الپ، بۆقا ـ راعا قایتارۆدا بۆقارانك بوساعاسنان اتتاۆ وڭاي بولعانمەن، بۆقارانك كوڭلىنەن ورىن الۆ قیىن. دەن قویا، سۆیسپەنشلىك ـ پەن كادرلار مەن بۆقارانك تەلەكتەستك كو ـ پىرىن سالۆ كەرەك. بۆقارانی ۆایمنان ارىلـ ـتپ، قیىنشلىعن شەشپ، بۆقارانك جان اشرى بولۆ كەرەك. "مزعماي بۆقارا جاقتا تۆرپ"، جاقىن وتىرپ، شىن جۆرەكپەن سرلاسپ، ەشكەرلەي اڭگمەلەشۆ باریسنـ ـدا بۆقارانك ۆنىنە نقلاسپەن قۆلاق ٔتۆـ ـرپ، بۆقارانك تەلەگىن شنایی اڭس ەتپ، بۆقارانك مۆك ـ مۆقتاجنا شىن پەیلمەن كوڭل ٔبولپ، بۆقارانك ٔسوزىن سویلەپ، بۆقارانك ٔسىن بىترگەندە عانا، باستان ـ ایاق حالىق بۆقاراسمەن برگە تۆرۆعا، برگە ویلاۆعا، برگە ىستەۆگە بولادی. "باستاۆش مەكتەپ وقۆشسی" بولۆعا پەیل بولپ، بۆقارادان اقل سۆراپ، حالىق ـ تان كەڭەس الپ، حالىق بۆقاراسنك "ناعز اقل ـ پاراساتىن"، "ۆتمدی شاراسىن" ۆیـ ـرەنپ، عیىرات ەتكەندە عانا، اناعۆرلم ویـ ـداعداي تۆردە حالقتك جاعدایىن ۆعسۆعا، حالقتك اقل ـ پاراساتىن ۆیستىرۆعا، حالىق ـ تك كۆشىن توپتاۆعا، تەكسەرۆ ـ زەرتتەۆ ناتیجەسن دۆرىس تانمعا اینالدىرپ، پارتیا ـ نك دۆرىس دارپتەمەسن بۆقارانك سانالی ارەكەتىنە اینالدىرۆعا بولادی.

تەكسەرۆ ـ زەرتتەۆدی ویداعـداي جۆرگزۆدە، ٔسوز جوق، شىندەقتی ٔس جۆزنەن نزدەگە تاباندی بولۆ كەرەك. شىندەقتی ٔس جۆزنەن نزدەي الۆ ـ الماۆ، بۆعان باتلدىق ەتۆ ـ ەتپەۆ تەك تانىم دەڭـ ـگەیی ماسەلەسی بولپ قانا قویماي، پارتیالـ ـلىق ماسەلەسی دە بولپ تابىلادی. تەكسەرۆ ـ زەرتتەۆدی ویداعداي جۆرگزۆدە ماسەلەـ ـدەن تایسامایتىن باتلدىق، اقیقاتقا تاباندی بولاتىن مۆرات، قاتەلكتی دۆرىستایتىن ەرلىك بولۆ كەرەك. "ٔزاۆلىم عیماراتتارعا" قاراۆمەن قاتار، "كولەڭكە تار كوشەلەرگە" دە قاراۆ، جاقىنعا دا، السقا دا بارۆ، جاقسنی دا، جاماندی دا كورۆ، كادرلار مەن بۆقارانك ماقتاعانىن دا، داتتاعانىن دا تڭداۆ، ٔبردی ٔبر، ەكىنی ەكی دەۆ، بۆكل ىنتا ـ پەیلـ ـمەن شىن ٔسوز تڭداۆ، ناقتی جاعدایدی ٔبلۆ، ناقتی شارا قاراستىرۆ، تەكسەرۆ ـ زەرتتەۆدەك باریسی مەن ناتیجەسنك دەرلىك شنایی دا سەنمدی بولۆنا ناقتی كەپلدەك ەتـ ـكەندە عانا، ناعز "كىتاپشلدىقتان، جوعارىعا تابىنۆشلىقتان اۆلاق بولپ، ناقتی جاعدایدی عانا نەگزگە الۆعا" بولادی.

تەكسەرۆ ـ زەرتتەۆدی ویداعـداي جۆرگزۆدە، ٔسوز جوق، ماسەلەنی باعدار ەتۆگە تاباندی بولۆ كەرەك. ماۆ زىدۆك جـولداس كـەزىندە وبرازدی تـۆرده: "تەكسەرۆ' ون اي جۆكتی بولۆ' ٔتارىزدی، ماسەلەنی شەشۆ' ٔبر تاڭدا بوسانۆ' ٔتارىز ـ دی. تەكسەرۆ ـــ ماسەلەنی شەشۆ"، ـ دەگەن بولاتىن. ماسەلەنی بایقاي الۆ ـ الماۆ، ماسەلەنی شەشە الۆ ـ الماۆ ـــ تەكسەرۆ ـ زەرتتەۆدەك ونمدىلىگىن تەكسەرەتىن ولشەم. نازاردی داموٚ قاجەت ەتەتىن، رەفور ـ مالاۆعا اسعپ وتىرعان، نەگزگی ساتی ٔزارۆ بولپ وتىرعان، حالىق كوكسەگەن ما ـ سەلەلەرگە شوعىرلاندىرپ، شىن مانىندە جاعدایعا كوز جەتكىزپ، ماسەلەنی ٔدال تاۆپ، ناقتی شارانی العا قویپ، ماسەلەلەر ـ دی ٔونمدی شەشۆدەك جاڭا وي جەلىسىن، جاڭا ٔادىسىن ۆزدەكسز العا قویپ، ٔار بۆندی تعز قابىستىرپ، ونان اری بەكەمـ ـدەي ٔتۆسپ، كىشكەنە جەڭىستەردەن ۆلكەن جەڭىستەرگە قول جەتكىزپ، ٔبىر ـ بىرلەگەن "ماسەلە ٔتىزىمىن" "جەتىستك تىزد ـمنە" اینالدىرۆ كەرەك.

تەكسەرۆ ـ زەرتتەۆدی ویداعـداي جۆرگزۆدە، ٔسوز جوق، قامال الپ، قیىنـ ـدەقتاردی جەڭۆگە تاباندی بولۆ كەرەك. ٔستەك وڭاینا جۆگرمەیتىندەر، ٔسوز جوق، تابىسقا جەتەدی، قیىن ىستەن جالتار ـ مایتىندار العا باسادی. تەكسەرۆ ـ زەرتتەۆ جۆرگزگەندە "اۆتوكولكپەن اینالاتىن، اي ـ نەكتك ەشنەن قارایتىن" "جالعان تەكسەرۆدەن" اۆلاق بولۆ، سوندای ـ اق 'ەسك' پەن 'تەرەزەگە' كوپ قارایتىن، ''ارتقی اۆلا' مەن 'بۆرىشتارعا' از قارایتىن" "ٔۆسترت تەكسەرۆ ـ زەرتتەۆدەن" اۆلاق بولۆ، "قیىنشلىقتان قاشقالاقتایتىن، قایشلىقتان اینا ـ لپ وتەتىن" "تالعامالی تەكسەرۆ ـ زەرتتەۆـ ـدەن" تىپتەن اۆلاق بولۆ، ٔسوز جوق، ناقتی ىستەرمەن شۆعىلدانىپ، قیىن ماسەلەلەردی شەشپ، كۆرەسكەرلىك رۆحتی ۆزدەكسز ساۆلەلەندىرپ، كۆرەسكەرلىك قابىلەتتی كۆشەیتۆ كەرەك. باتىلدىقپەن "قیىن ماسەلەـ ـلەردی" قولعا الپ، "قیىن ىستەردی" تىنـ ـدىرۆعا شەبەر بولپ، قیىنشلىق كوپ، بۆقارا ـ نك پىكری شوعىرلانعان، قىزمەتتك ورىسـ ـتەتلۆی قیىن جەرلەرگە جانە مەكەمەلەرگە كوبىرەك بارپ تەكسەرۆ ـ زەرتتەۆ جۆرگـ ـزپ، قیىن ماسەلەنی شەشۆدەك ٔونمدی ٔادىسی مەن علمي جولىن تابۆ كەرەك. "ٔبر اۆز ٔسوزی كەرەككە جاراماسا، توم ـ توم كىتاپتك قۆنی جوق" تەكسەرۆدەك كوپ، زەرتتەۆدەك از بولۆىنان، جاعدایدەك كوپ، تالداۆ جاساۆدەك از بولۆىنان ساقتا ـ نپ، بار پەیلمەن كىرىسپ ناقتی جاعدایـ ـدی انىقتاپ، بىلەك سىبانا ناقتی ٔس ىستەپ، "كەینگی كەزەڭدەگی جۆمستاردی" قۆلشنا ویداعداي ورنالاستىرپ، تەكسەرۆ ـ زەرتتەۆدەك ناتیجەسن، شىنمەن، قىزمەتـ ـتی ەلگەرلەتۆدەك، قیىنشلىقتی جەڭۆدەك ٔس جۆزنندەك ونمدىلىگىنە اینالدىرۆ كەرەك.

تەكسەرۆ ـ زەرتتەۆدی ویداعـداي جۆرگزگەندە، ٔسوز جوق، جۆیە كوزقارا ـ سنا تاباندی بولۆ كەرەك. ٔس جۆزنندەك ـ كە ەشكەرلەي ارالاسپ، نەگزگی ساتىنی ەشكەرلەي ارالاپ، بۆقارامەن ەشكەرلەي ارالاسپ جاعدایدی تەكسەرپ ۆعسۆ كەرەك، "تاۆ كورىنسە تاۆ دەۆگە"، "سۆ كورىنسە سۆ دەۆگە" بولمایدی، "ۆساق ـ تۆیەككە جارماسپ الۆعا"، "ٔۆسترت تۆسپال ـداۆعا" ٔتپىتی دە بولمایدی. جۆیەلی ویلاۆ قابىلەتىن ۆزدەكسز جوعارەلاتپ، جالپی جاعداي مەن ٔشىنارالقتك، كەزەكتەگی مەن بولاشاقتاعىنك، ماكرو مەن میكرونىك، باستی قایشلىق پەن قوسالقی قایشلىقتك، ەرەكشە مەن ادەتتەگىنك قاتىناسن ویداعـ ـداي یگەرۆ كەرەك. ٔبىر مەزەتكە، بىرەر ەسكە بولا شاتاسپ قالماي، حاۆپ ـ قاتەر ـ دەن، سىن ـ سایىستاردان تایسالماي، داموٚدەك كەلەلی اۆقمىن ایقىن تانپ، ۆزاق بولاشاقتی ویلاپ، العاشقی قادامدی جاقسی باسپ، ىرىقتلىق شایقاسن ویداعداي جۆر ـ گىزپ، كورەگەندىكپەن ویلاپ، كەلەلی جاعداي سیاتتی جوبا جاساپ، جالپی تۆلعا ـ لىق ەلگەرلەتپ، پارتیا مەن مەملەكەتتك ٔتۆرلی ىستەرىنك ورىنقتی قادامەمەن الستار ـ عا جەتۆنە مۆمكندەك جاساۆ كەرەك.

(5)

جیڭگاڭشاندا كوگلدىر بامبۆك جایقا ـ لپ تۆر، شىنجىندا چیانحاي تاسی قاسقایپ تۆر، شیۆك ـ ان جوعاری قارقىندی تەمىر جول ۆوگزالىندا "زامانا تەگەرشگی" دامىلـ ـسز اینالۆدا...

تاریح كەڭىستگىنەن ەندەي ٔوتپ، ماڭگىلىك نزدەردی نزدەدی. ٔاربىر ۆرپاق كوممۆنیستەردەك اتتانعان بەینەسىنەن تەكسەرۆ ـ زەرتتەۆ اسل ٔداستۆرىنك نۆر ـ شۆعىلاسی ساۆلە شاشۆدا.

بۆگىنگی تاڭدا جۆڭگو ۆلگىسىندەگی وسزامانداندىرۆدەك ۆلی جوباسی جۆڭگو ـ نك بایتاق دالاسىندا بىرتىندەپ ٔورىس اشتی. جۆڭحۆانك بایتاق دالاسىنا تامىر تارتقان، حالقتی جۆرەگىنە ساقتاعان جاڭا دا ـ ۆردەگی جۆڭگو كومۆنیستەرىنك كۆرەس جۆرگزۆ جىگەری اناعۆرلم قاۆلاپ، العا ەلگەرلەۆ قادامی اناعۆرلم پارمەندی بولپ، ٔجۆز میللیونداعان حالقتی ىنتماق ـ تاستىرپ باستاپ، جاڭا تاریحي ۆلی ىستەر ـ دی جاراتۆ ەركی اناعۆرلم بەكەمدەلە بەرمەك!

(شینحۆا اگەنتىگىنك 8 ـ ایدك 9 ـ كۆنی بەیجیڭنەن بەرگەن حابارى)

"كەینگی كەزەڭدەگی جۆمستاردی" جاقسی ىستەپ، جوعاری ساپالی داموٚدی بلگەرلەتۆ كەرەك

انار بۆلت \ شینجیاك گازەتـ ـنك تىلشلەری **جاك یانفاك، ۆاك نا** 8 ـ ایدك 9 ـ كۆنی ۆرمجدەن حا ـ بارلایدی. جاقىندا اۆتونومیالی رایونـ ـنك ەكونومیكا سالاسندای جانە مەملەكەت مەنشىگىندەگی مال ـ مۆلىك، مەملەكەت مەنشىگىندەگی كا ـ سپورىن سالاسندای نەگزگی تاقـ ـرىپتىق تاربیە تەكسەرۆ ـ زەرتتەۆ جەتىستكتەرىن كادەگە جاراتۆ جونـ ـنەن اۆىس ـ كۆیىس جاساۆ، بلگەرد ـلەتۆ ٔماجلىسی جەكە ـ جەكە اشلـ ـدی. ٔماجلىس باس شۆجي شي جینپیڭنك تەكسەرۆ ـ زەرتتەۆ جوننىندەگی ماڭزدی بایمداۆلارىن ەشكەرلەي ۆیرەنپ، دایەكتىلەندىـ ـرپ، تاجریبە، ٔادىس ـ امال جوننـ ـدە اۆىس ـ كۆیىس جاساپ، ٔوزارا سۆراۆ ـ جاۆاپ وریستەتپ، تەكسەرۆ ـ زەرتتەۆدەك جەتىستكتەرىن شىن ما ـ نندە شینجیاڭنك ەكونومیكاسىنك جوعاری ساپالی داموٚن بلگەرلەتۆ ـ دەك ٔس جۆزنندەك ونمدىلىگىنە اینالدىردی.

اۆتونومیالی رایوندق پارتكوم ـ نك تۆراقتی مۆشەسی، اۆتونومیالی رایوننك ۆنەملىك ىستەرگە جاۆاپتی ورىنباسار ٔتوراعاسی چىن ۆیجۆن ما ـ جلىسكە قاتىناستی ٔارى ٔسوز سویلە ـ دی، نەگزگی تاقرىپتىق تاربیە ورتا ـ لقتك 15 ـ جەتەكشلىك ەتۆ گرۆپپا ـ سىنك ورىنباسار گرۆپپا باستعی شاۆ لین، اۆتونومیالی رایوننك ورىن ـ باسار ٔتوراعاسی ۆاك گاك جەكە ـ جەكە ماجلىسكە قاتىناستی.

ٔماجلىس بىلاي دەپ باسا دا ـ رىپتەدی: یدەیالق سەنمدی ونان اری بەكەمدەپ، ساياسي دەڭگەیدی جوعارىلاتپ، نەگزگی تاقرىپتىق تاربیەنی تىڭعلىقتی وریستەتۆ كەرەك. ماسەلەنی باعدار ەتۆگە تاباندی بولپ، مىندەتتی تیاناقتاندىرۆ ـ دی مەقتی یگەرپ، تەكسەرۆ ـ زەرتـ ـتەۆدەك "كەینگی كەزەڭدەگی جۆـ ـمستارىن" ویداعداي ىستەپ، پار ـ مەندی ارەكەت ارقەلی ەكونومیكا سا ـ لاسندای قاتىستی قىزمەتتەردی تىڭـ ـعلىقتی بلگەرلەتۆ كەرەك. نازاردی شینجیاڭنك داموٚداعی ستراتەگیالق ورىنىا شوعىرلاندىرپ، نازاردی "ٔبر بەلدەۆ، ٔبىر جول" وزەكتی رایون قۆرىلىسىنا شوعىرلاندىرپ، نا ـ زاردی "8 ٔمری كاسپ سالاسی شو ـ عری" قۆرىلىسىنا شوعىرلاندىرپ، نازاردی مەنەرگیا بایلعی باسمدىعن كادەگە جاراتۆعا شوعىرلاندىرپ، نا ـ زاردی بازارلانعان، زاڭمەن باسقارد ـ لاتىن، حالقارالانعان شارۆاشلىق ـ ساۆدا ورتاسىنا شوعىرلاندىرپ، جوعاری ساپالی داموٚدی یگەرۆ كەرەك.

ٔماجلىس منانی تالاپ ەتتی: وزدىك مەملەكەت مەنشىگىندەگی مال ـ مۆلىك، مەملەكەت مەنشىگىندەگی كا ـ سپورىن قۆرۆدی جەدەلدەتۆ كەرەك. ورنالاستىرۆدی ساپالىلاندىـ ـرپ، كەمەلدەندىرپ، ەرەكشە وسـ ـزاماندانعان كاسپ سالاسی جۆیەسن ورناتۆدی جەدەلدەتۆ؛ علىم ـ تەحنیـ ـكادا جاڭالق اشۆدی كۆشەیتپ، جا ـ ڭالق اشۆ ارقەلی دەم بەرۆمەن كا ـ سپورىنىك جوعاری ساپالی داموٚنا جەتەكشلىك ەتۆ؛ رەفورمانی ۆزدەك ـسز تەرەڭدەتپ، مەملەكەت مەنشىـ ـگىندەگی كاسپورىنداردی وسی زاماندـ ـعی سەرىكتەستك بوینشا باسقارۆ جۆیەسن جەدەل اقاۆسزداندىرۆ؛ سایكەسە جەتەكتەۆدی جەدەلدەتپ، جاڭا داموٚ ارناسنا كۆش سالا قىزمەت ەتۆ جانە توعسۆ؛ حاۆپ ـ قاتەر تومەنگی شەگىن بەرىك ساقتاپ، مەملەكەت مەنشىگىندەگی ـ مال ـ مۆلىكتك حاۆپسىزدىگىن باتىل قورعاۆ؛ دارىندىلاردی پارتیا باسقارۆعا تاباندی بولپ، ماماندان ـ عان كاسپورىنشلار قوسىنن قۆلشنا قۆرۆ كەرەك. "ٔتورت بۆرىس ستیلدی" جالقپاي تۆزەتپ، ادال، كىرشكسز، جاۆاپكەرشلىك ارقالای ـ تىن جوعاری ساپالی كادرلار قوسىنن قۆرپ، جۆڭگو ۆلگىسىندەگی وسزا ـ ماندانداىرۆدەك شینجیاك تاراۆىن قۆل ـ شنا جازۆ كەرەك.

(باسی 1 ـ بەتتە)

"كشی اكەمنك ٔۆیی تولدا، باقتی شەكارا وتكەلىنەن 100 نەشە كیلومەتر قاشقىنقتا، سول كەزدە ول سرتقی ساۆداعا بەرلىپ، ساۆداسی ایتارلىقتاي بولاندىقتان، اكە ـ شە ـ شەمدی قازاقستاننان جۆڭگوعا كەلۆگە ۆسىنىس ەتتی، بۆل ارادا وراي كوپ قوي". 1994 ـ جلی ٔبىر بالا شىر ەتپ دۆنیە ەسىگىن اشتی، كوزىن اشقاندا تۆڭعىش كورگەنی تو ـ لىنك كوگلدىر اسپانی بولدی.

بۆل تالەي ماعجاننك بالالق شاعی مەن جاستق داۆرىندە جال ـ عاستی. 9 جاسندا اكە ـ شەشەسی ونی تولی اۆداننا قایتارپ اكەلپ، باستا ـ ۆش مەكتەپتە ٔبىر جىل وقىتتی. "مۆنداعی ماقسات جۆڭگو ٔتىل ـ جازۆىن ۆیرەنۆ ەدی، اكەم جۆڭگو ٔتىل ـ جازۆىن جاقسی ۆیرەنسەك، بولاشاقتا، ٔسوز جوق، كەرەككە جا ـ رایسىك دەیتىن، اكەم وتە اڭعارلی ادام ەدی"، ـ دەدی ماعجان.

جۆڭگوعا بارۆ ماعجاننك ارما ـ نىنا اینالىپ، بىرتىندەپ جۆزەگە استی. 2013 ـ جلی ماعجان 19 جاسقا كەلدی، بۆل جاس جىگىت اكەلەرد ـ نك جۆڭگونىك رەفورما جاساپ، ەسىك اشۆنىان یگىلىكتەنگەنی سیاقتی، ٔوز ومىرىندە دە تاعی ٔبىر جىبەك جولی ساۆداسی التىن ٔداۆىرد ـ نك جەتپە كەلۆىنە بایلانستی زور وزگەرىس تۆبىلاتىندىعىن ٔبىلپ جەتـ ـپەگەن ەدی. سول جىلی جۆڭگونىك ەەملەكەت ٔتوراعاسی شي جینپیڭ ماء ـ جاننك وتانی قازاقستاندا "جىبەك جولی ەكونومیكالىق بەلدەۆىن" بىرگە قۆرۆ باستاماسىن تۆڭعىش رەت ورتاعا قویعان بولاتىن. كوپ وتپەي، شعىستاعی لیانیۆنگاڭ قالا ـ سندا جۆڭگو ـ قازاقستان (لیانیۆن ـ گاڭ) زات اینالىمی سەلبەستك بازا ـ سی رەسمي قۆرىلدی، بۆل "ٔبىر بەلدەۆ، ٔبىر جول" باستاماسی ورتا ـ عا قویلعاننان كەیىن الدىمەن تیاناق ـ تانعان ناقتی نسان ەدی.

مەملەكەتتەر ارا تەرەڭدەي تۆسكەن اۆىس ـ كۆیىس، سەلبەستك سانسىز قاراپایىم ادامنك تۆرمىسندا جاڭالق اشتی. "تولىق كۆرستی بەـ ـترگەننەن كەیىن، شیبەي ەگىن، ورمان شارۆاشلىعی علىم ـ تەحنیكا داشۆەسىنە كەلپ اسپیرانتتىق وقـ ـدىم. مەیلی ەكونومیكا نەمەسە مادەنـ ـیەت بولسىن، جۆڭگو مەن قازاقستاـ ـنك بارىس ـ كەلسی باستان ـ ایاق ٔجیی بولپ كەلدی، مەن دە ٔتپىتی كوپ نارسەلەردی ۆیرەنۆدی ٔۆمىت ەتتىم"، ـ دەدی ماعجان.

تالەي ونی جۆڭگومەن تاعی ٔبىر رەت بایلانستىردی. "اسپیرانتـ ـتقی بىترگەننەن كەیىن، دوسىم ماعان جۆڭگو ـ قازاقستان (لیانیۆن ـ گاڭ) زات اینالىمی سەلبەستك بازا ـ سىن تانستىرپ، جۆڭگو مەن قا ـ زاقستانعا بولعان سۆیسپەنشلىگىمنك وسی ارادا تولىق قاناعاتتاناتىندىعىن، ۆیمدە جۆرگەندەي بولاتىندىعىمدی ایتتی، ول كەزدە لیانیۆنگاڭنك ناقتی جاعدایىن بىلمەیتىنمىن، دەسەدە بۆل اراعا كەلدىم، جاسپىن، دۆنیەنی كورۆىم كەرەك"، ـ دەدی ماعجان.

بویی ٔبىر مەتر 80 سانتیمەتر كەلەتىن وسی ەڭگەزەردەي جاس، شىنمەن، بۆل ارادا دۆنیەنی كوردی. "لیانیۆنگاڭعا تۆڭعىش كەلگەندەگی اسەرىم، كورپ قایران قالدىم، مۆنداي ۆلكەن كەمەجایدی ەجەلدەن كورمەگەن ەكەنمىن". ماعجان بىلاي دەدی: "ٔارقایسی ەلدەن كەلگەن سانسىز كەمە تىنىق مۆحیتتان كەمە ـ جایعا كىرپ، جۆك تولتىرا تیەلگەن كانتینەرلەر كەمەجایدا ٔتۆسىرىلپ، ۆزىننان ـ ۆزاققا سوزىلعان جۆڭگو ـ ەۆروپا كەزەكشی پویەزی كەمەجایـ ـدان زۆلاپ جولعا شعاتىن، بۆل مەن ەجەلدەن ٔبىر ۆاقىتتا كورمەگەن كورىنىستەر ەدی. "جىبەك جولی ەكونومیكالىق بەلدەۆی" مەن " 21 ـ عاسىر تەڭز جىبەك جولىنك" لیانـ ـیۆنگاڭ قالاسندا توعسۆی ماعجانعا ٔوزىنىك ٔبىر ۆلی ٔداۆىر توعسۆىندا تۆرعاندىعىن سەزىندىردی. "ٔومىر ٔبىر رەت قانا كەلەدی، بۆل وراید قولدان بەرگىم كەلمەیدی".

بۆل ـــ ٔبىر جاستك وزىنە بەرگەن سەرتی، رەال تۆرمىس ٔار كۆنی ونك ەركىن سىنان وتكزۆدە. ماعجاننك كۆندەلكتی قىزمەتی، باس ـ تىسی، ٔتۆرلی حۆجاتتارمەن اینالسۆ، كەلگەن حاتتاردی اۆدارۆ، زات اینالـ ـمن جولداپ بەكىتتىرۆ سیاقتىلار، 10 جىلدان بەری جۆڭگو ـ قازاقستان زات اینالىمی بازاسنك ساۆدا سوما ـ سی جىل ساین جوعارىلاپ، مولشە ـ ری بارعان ساین زورایدی، ٔاربىر حاتتك استارىندا سوماسی قوماقتی ەكونومیكالىق قیمىلدار جاتىر. ال مۆنداي حاتتان ٔبىر جولدا بىرنەشە ـ ۆی ەمەس، ون نەشەۆی ٔبىراق كەلەدی. "كەي كەزدەری نەشە ٔجۆز بەتتىك حۆجات الدىما ٔۆیىلپ قالادی، مۆنداي اۆدارمانك قسمی وتە زور، ٔبىر ٔتاۆىری، جۆڭگولىق قىزمەتتەستەرىم ماعان كوڭىل ٔبو ـ لپ، قاتتی قینالعان كەزدەرىمدە قا ـ سىمنان تابىلدی"، ـ دەدی ماعجان كۆلپ، ـ "قازىر بۆل اراعا ابدەن ۆیلەسپ الدىم".

تایاۆ جىلداردان بەری جۆڭگو ـ قازاقستان قورعاس حالقارالىق شەكا ـ را سەلبەستك ورتالعی، جۆڭگو ـ قا ـ زاقستان (لیانیۆنگاڭ) زات اینالىمی سەلبەستك بازاسی، "قورعاس ـــ شعىس ۆلكەن قاقپاسی" ەكونومیكا ـ لىق ەرەكشە رایونی سۆىسز كەمەجا ـ یی سیاقتی نساندارىنك ٔساتتی سالـ ـنپ، اینالمعا ٔتۆسۆی جۆڭگو ـ قا ـ زاقستان ەكی ەلدىك ۆلاسۆىن، تۆ ـ تاسۆىن بارىنشا جەبەدی. "ەلمە قایتپ بارعاننان كەین، قازاقستاننك كوشەلەرىندە جۆڭگو مارىكاسندای اۆ ـ توكولىكتەردىك بارعان ساین كوبەیپ كەتكەنىن، كوپتەگەن جۆڭگو كاسپو ـ رىندارىنك قازاقستاندا ىرگە تەپكەنىن كوردىم". ماعجان اعاسىنك قازاقستاندا ىرگە تەپكەن جۆڭگونىك كاسپورىنىدا قىزمەت ىستەیتىندىگىن ایتتی.

ال وزىنە كەلسەك، ول ٔوزی جۆڭگوداعی تۆرمىسی مەن قىزمەتـ ـنەن بارىنشا ٔالاززات الۆدا ەكەن. "جۆڭگوداعی ٔاربىر كۆنىم اسا قىمباتـ ـتی كەشىرەمم سانالادی، ونی، ٔسوز جوق، قاستەرلەیمىن، ەگەر وراي بولسا، ۆزاق ۆاقت قالۆدی ٔۆمىت ەتە ـ مىن"، ـ دەدی ماعجان كۆلمىسرپ.

"جۆڭگونی وسىنشاما جاقسی كورسەك، جۆڭگولىق قىزبەن ۆیلەنە ـ سىك بە"؟

"قۆلشىنپ كورەیىن".